

NOKIAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUYKSIKÖN JULKAISUJA 3/2019

NOKIAN KAAKKURIJÄRVIEN NATURA 2000 -ALUEEN SUDENKORENNOISTA 2019

Pekka Rintamäki

2. Aineisto ja menetelmät

Vuonna 2019 sudenkorentoja selvitettiin yhteensä kahdeltatoista Kaakkurijärvien Natura-alueeseen kuuluvalta järveltä tai lammelta. Lisäksi havainnointia tehtiin Natura-alueen ulkopuolelle jäävältä Itäiseltä Hangaslammielta. Sudenkorentoja ei selvitetty seuraavista Kaakkurijärvien alueen kohteista: Läntinen Hangaslammi, Porraskärvet, Juottojärvi, Heinisuonlammet, Kivikesku ja Haukijärvi.

Korentoja ei pyydystetty, vaan ne määritettiin kiikareilla tai ottamalla niistä valokuvia määrittämistä varten. Havainnointi pyrittiin tekemään mahdollisimman aurinkoisella ja tuulettomalla säällä. Tähän raporttiin on otettu mukaan myös muutamat sudenkorenoista tehdyt havainnot kaakkurihavainnoinnin yhteydessä vuodelta 2018. Päähuomio kiinnitettiin lumme- ja sirolampikorentoihin, jotka ovat rauhoitettuja ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeja.

3. Järvi- ja lampikohtaiset sudenkorentohavainnot

3.1. Itäinen Hangaslammi

Itäisen Hangaslammen lounaiskulmalla käytiin 23.6.2019 klo 14.00-16.00. Sää oli kohtalaisen hyvä: +20 C ja aurinkoista.

Havaitut lajit:

Keihästyönkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)	10 yksilöä
Taigatyönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	5 yksilöä
Sirotyönkorento (<i>Coenagrion pulchellum</i>)	20 yksilöä
Isotyönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	3 yksilöä
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	3 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	3 yksilöä
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	2 yksilöä

Lammen lounaiskulmauksessa on ulpukan lehtiä, joilla havaintoajankohtana olisi oletettavasti näkyvää lumme- tai sirolampikorentoja. Uudelleen käyntiä harkittiin, mutta kaakkurin epävarman pesintätilanteen vuoksi siitä ajatuksesta luovuttiin. Mahdollinen uusintakäynti kannattaa ajoittaa kesäkuulle lammen lounais- ja pohjoispuoliskolle. Läntisellä Hangaslammiella ei käyty.

Kuva 2. Sirotytönkorentokoiras, Itäinen Hangaslammi 23.6.2019. Kuva: Anna Rintamäki.

3.2. Itäinen Heinijärvi

Itäisellä Heinijärvellä käytiin 18.6.2019 klo 16.30-18.30. Sää oli erinomainen: aurinkoista ja +23 C.

Havaitut lajit:

Taigatytönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	5 yksilöä
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	3 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	8 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	2 yksilöä (koiraita)
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	3 yksilöä

Lummelampikorennot olivat kahdessa eri kohdassa nuotiopaikalla melko lähellä voimalinjoja ja toisaalta järven kaakkoiskulmalla (Kuva 11). Järvellä käytiin myös myös 7.7., mutta lisälajistoa ei havaittu.

Itäisellä Heinijärvellä havainnoitiin korentoja myös 18.-23.7.2018. Tällöin voimalinjojen läheisellä nuotiopaikan kohdalla havaittiin 3 lummelampikorentoa (yksi koiras ja kaksi naarasta), sekä

sirokeijukorentopariskunta (*Lestes sponsa*). Laji.fi -internetpalvelussa on lummelampikorennosta havaintoja läntisen Heinijärven eteläosasta vuosilta 2018 ja 2019.

Kuva 3. Koiras ruskohukankorento 18.6.2019 Nokia itäinen Heinijärvi. Kuva: Pekka Rintamäki.

3.3. Ylisenjärvenlammi

Ylisenjärvenlammen länsipuolella käytiin 7.7.2019 klo 15.00-17.00. Sää oli puolipilvinen +18 C eli ei aivan paras sää korentojen lennolle. Lammella käytiin lyhyesti myös 18.7. ja 20.8.

Havaitut lajit:

Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	5 yksilöä
Siniukonkorento (<i>Aeshna juncea</i>)	1 yksilö
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)	2 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	1 yksilö (koiras)
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	1 yksilö

Ylisenjärvenlammella havaittiin myös 18.7.2019 käynnillä yksi koiras lummelampikorento. Paikalla ei ole enää erityistä tarvetta käydä korentoja silmällä pitäen.

Kuva 4. Lummelampikorentokoiras vartioi reviiriään tyypillisesti ulpukan lehdeltä. Nokia Ylisenjärvenlammi 7.7.2019. Kuva: Oleg Zakirov.

3.4. Ylinenjärvi

Ylinenjärvellä havainnoitiin kasvillisuusselvityksen ohessa sudenkorentoja neljänä heinäkuun päivänä: 10.7.2019 (+20 C, aurinkoista), 11.7.2019 (+15 C, puolipilvistä), 12.7.2019 (+18 C, aurinkoista) ja 17.7.2019 (+ 20 C, puolipilvistä). Havainnointi käsitti kolme kasvillisuuslinjaa, jonka lisäksi Ylinen kierrettiin 17.7. kumiveneellä vesikasvillisuuden takseeraamiseksi. Korentojen havainnoinnissa huomiota keskitettiin korentoyksilöihin, jotka paljain silmin näyttivät siro- tai lummelampikorenoilta. Muut lajit kuvattiin tai havainnoitiin kiikareilla satunnaisemmin.

Ylinenjärvi on niin moniulotteinen järvikokonaisuus, että sen sudenkorennot kannattaa havainnoida lähitulevaisuudessa uudestaan. Lummelampikorenon lisäksi järvellä voi esiintyä hyvin sirolampikorentokin.

Havaitut lajit:

Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	3 yksilöä
Ruskoukonkorento (<i>Aeshna grandis</i>)	2 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	5 yksilöä (koiraita)
Neidonkorento (<i>Calopteryx virgo</i>)	1 yksilö
Täpläkiiltokorento (<i>Somatochlora flavomaculata</i>)	2 yksilöä
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	2 yksilöä

3.5. Kalliojärvi

Kalliojärvellä käytiin kasvillisuuslinjojen yhteydessä 7.7.2019 klo 12.00-14.00. Lämpötila oli +18 C ja sää puolipilvinen.

Havaitut lajit:

Sirotytönkorento (<i>Coenagrion pulchellum</i>)	1 yksilö
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	2 yksilöä
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)	2 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	2 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	2 yksilöä (koiraita)

Kalliojärvellä käytiin myös kumiveneellä 19.7.2019 vesikasvillisuuslinjojen vuoksi. Tällöin sää oli suotuisa (+ 21 C, aurinkoista), mutta jostain syystä korennot olivat lähes kateissa. Kalliojärvellä voi esiintyä myös sirolampikorento. Sen selvittämiseksi mahdollinen selvitystyö kannattaa tehdä jo kesäkuun puolella.

3.6. Pitkälampi

Pitkälammilla käytiin 6.7.2019 klo 11.00-16.00. Sää oli kohtalaisen suotuisa +19 C ja puolipilvistä tai aurinkoista. Lampea havainnoitiin kasvillisuus seurannan myötä kolmesta kohtaa ja lajikohtaiset yksilömäärät ovat kolmen havainnointikohteen yhteismäärä. Lummelampikorennot havaittiin lammen pohjoisrannalla. Toistaiseksi lammella ei tarvitse inventoida sudenkorentoja uudestaan.

Havaitut lajit:

Neidonkorento (<i>Calopteryx virgo</i>)	1 yksilö
Sirotytönkorento (<i>Coenagrion pulchellum</i>)	2 yksilöä
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	15 yksilöä
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	5 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	5 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	2 yksilöä (koiraita)

Kuva 5. Mystinen koiras neidonkorento Pitkälammella 6.7.2019. Kuva: Oleg Zakirov.

3.7. Ruokejärvi

Ruokejärven sudenkorentolajistoa ei vuonna 2019 erityisesti havainnoitu. 27.7. Ruokejärven itäpäässä havaittiin 1 isotytönkorento (*Erythromma najas*), 2 ruskohukankorentoa (*Libellula quadrimaculata*) ja 1 koiras **sirolampikorento** (*Leucorrhinia albifrons*).

3.8. Korpijärvi

Korpijärven etelärannalla käytiin 29.6.2019 klo 15.00-16.30. Sää ei suosinut: 18 C, pilvistä ja tuulista.

Järvellä havaittiin vain kaksi lajia: 2 välkekorentoa (*Somatochlora metallica*) ja 1 ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*).

Järvellä vältettiin oleskelua vaativaa korentoretkeilyä, koska isokokoisella tekosaarekkeella pesintää yrittäneen kaakkurin pesintätilanne oli epäselvä. Elokuussa 2019 Korpijärvelle tehtiin kaakkurille pienempi tekosaareke, joka mahdollistaa kaakkuritulanteen paremman seurannan.

3.9. Koukkujärvi ja Koukkujärven itäpuolen nimetön lampi

Koukkujärven länsipuolella käytiin 20.6.2019 klo 14.00-15.30 (+25 C, aurinkoista) ja itäpuolella 23.6.2019 klo 17.00-17.45 (+20 C, pilvistä ja tuulista) ja 10.8. klo 17.00-17.45 (+23 C, puolipilvistä). Itäpuolella käytiin myös 7.7., mutta silloin yllätti rankkasade.

Havaitut lajit:

	Länsi:	Itä:
Neidonkorento (<i>Calopteryx virgo</i>)		1 yksilö
Sirokeijukorento (<i>Lestes sponsa</i>)		15 yksilöä
Keihästytonkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)	1 yksilö	1 yksilö
Taigatytönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	15 yksilöä	
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	3 yksilöä	
Ruskoukonkorento (<i>Aeshna grandis</i>)		2 yksilöä
Siniukonkorento (<i>Aeshna juncea</i>)		4 yksilöä
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	20 yksilöä	3 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	5 yksilöä	
Tummasyyskorento (<i>Sympetrum danae</i>)		1 yksilö
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)		2 yksilöä

Koukkujärvellä ei havaittu yhtään siro- tai lummelampikorentoa. Järvi kannattaa ehdottomasti käydä vielä tulevaisuudessa läpi mieluiten jo aikaisemmin kesäkuussa. Järven länsi- ja itäpuolella on parilla lahdella laajat ulpukka- ja lummeikasvistot, jotka kannattaa havainnoida uudestaan.

3.10. Pikku Koukkujärvi

Järven itäpään laiturilla käytiin 28.7.2019 klo 15.00-17.00 helteisessä (+29 C) ja aurinkoisessa säässä). Pikku Koukkujärvi pitää inventoida ehdottomasti uudestaan, koska vuoden 2019 havainnot jäivät vähäisiksi järven potentiaalın huomioiden.

Havaitut lajit:

Sirokeijukorento (<i>Lestes sponsa</i>)	3 yksilöä
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	1 yksilö
Siniukonkorento (<i>Aeshna juncea</i>)	2 yksilöä
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)	2 yksilöä
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	1 yksilö

Kuva 6. Pikkulampikorentokoiras 16.6.2019 Nokia Saapaslammi. Kuva: Anna Rintamäki.

3.11. Kiimalammi

Kiimalammella käytiin 20.6. klo 17.15-19.00 (+25 C, puolipilvistä), 30.6. klo 15.00-16.30 (+20 C, puolipilvistä), 7.7. klo 17.00-18.00 (+ 17 C, pilvistä) ja 1.9. klo 15.00-17.00 (+21 C, aurinkoista). Suomessa rauhoitetuista ja luontodirektiivin liitteen IV lajeista Kiimalammella havaittiin viime vuoden tapaan sirolampikorento.

Havaitut lajit:

Keihästyönkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)	5 yksilöä
Taigatytönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	10 yksilöä
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	5 yksilöä
Okatytönkorento (<i>Enallagma cyathigerum</i>)	50 yksilöä
Ruskoukonkorento (<i>Aeshna grandis</i>)	2 yksilöä
Siniukonkorento (<i>Aeshna juncea</i>)	2 yksilöä
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	3 yksilöä
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	5 yksilöä
Tummasyyskorento (<i>Sympetrum danae</i>)	4 yksilöä
Sirolampikorento (<i>Leucorrhinia albifrons</i>)	1 yksilö (koiras)
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	5 yksilöä

Kuva 7. Koiras sirolampikorento 10.6.2018, Kiimalammi. Vuonna 2019 yksi koiras sirolampikorento havaittiin Kiimalammella 7.7.2019 samalla paikalla kuin vuonna 2018. Lummelampikorentoon verrattuna sirolampikorennolla on tummat siipitäplät. Kuva: Anna Rintamäki.

Kuva 8. Okatyönkorento oli vuonna 2019 Kiimalammen runsaslukuisin korentolaji. Kuva: Pekka Rintamäki.

3.12. Saapaslammi

Saapaslammilla käytiin 16.6.2019 klo 14.00-16.00 (+22, puolipilvistä) ja 28.7. klo 15.00-17.00 (+30 C, puolipilvistä).

Havaitut lajit:

Sirokeijukorento (<i>Lestes sponsa</i>)	10 yksilöä
Keihästyönkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)	2 yksilöä
Taigatytönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	2 yksilöä
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	2 yksilöä
Okatytönkorento (<i>Enallagma cyathigerum</i>)	2 yksilöä
Siniukonkorento (<i>Aeshna juncea</i>)	2 yksilöä
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)	4 yksilöä
Lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>)	1 yksilö (koiras)
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	8 yksilöä

Kuva 9. Koiras lummelampikorento Saapaslammella 16.6.2019. Päältä päin nähtynä lummelampikorenon siipitäplät ovat valkeat, kun ne sirolampikorennolla ovat tummat. Lisäksi lummelampikorenon ruumiin takaosa on muuta vartaloa leveämpi. Kuva: Pekka Rintamäki.

3.13. Pikku Kivikesku

Pikku Kivikeskun eteläpäässä käytiin 16.6.2019 klo 16.00-17.00 (+22, puolipilvistä).

Havaitut lajit:

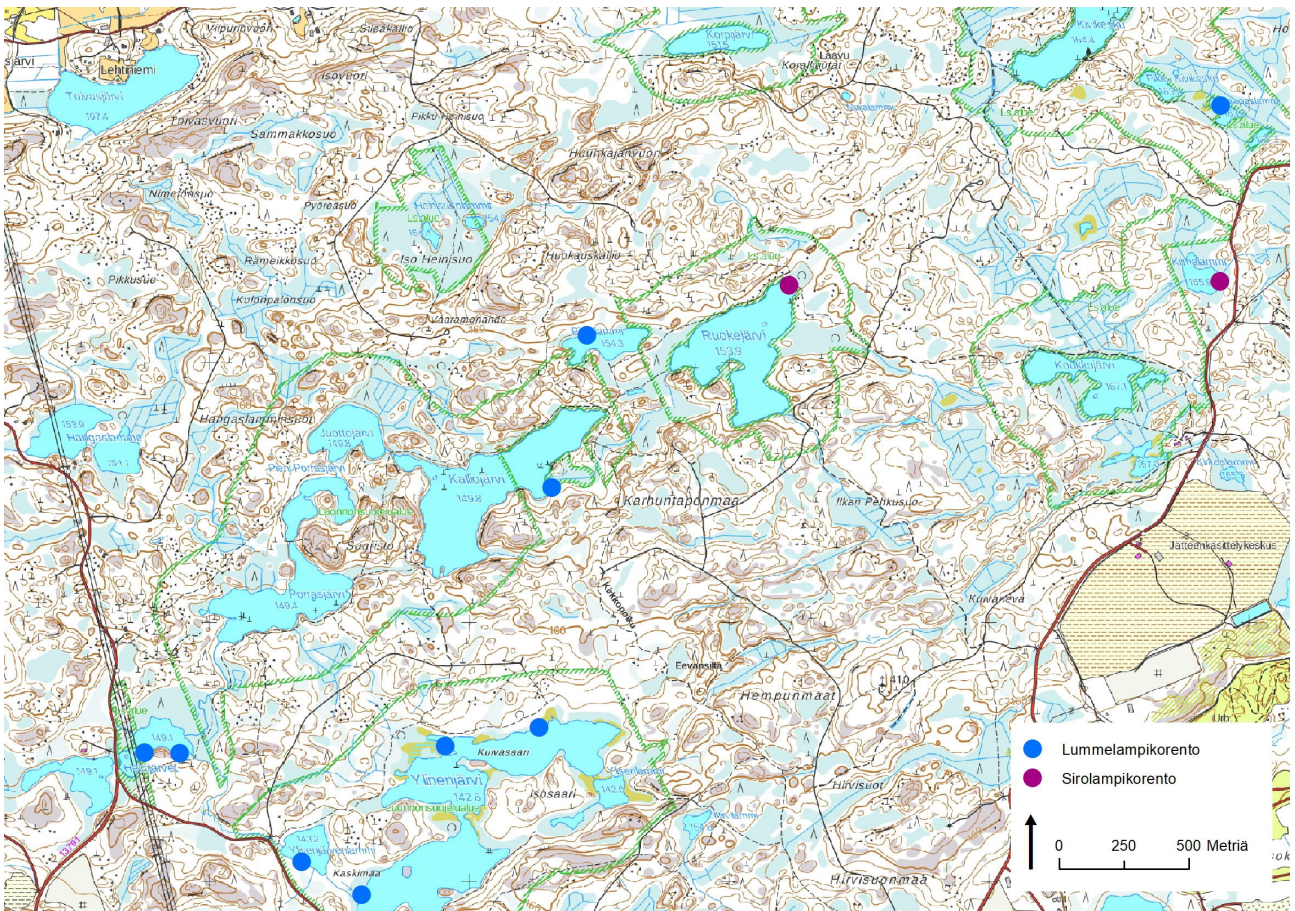
Keihästyönkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)	2 yksilöä
Isotytönkorento (<i>Erythromma najas</i>)	4 yksilöä
Taigatytönkorento (<i>Coenagrion johanssoni</i>)	2 yksilöä
Pikkulampikorento (<i>Leucorrhinia dubia</i>)	3 yksilöä

Kuva 10. Taigatytönkorentokoiras 16.6.2019 Nokia Pikku Kivikesku. Taigatytönkorento on pienikokoisin Suomessa tavattavista korennoista. Kuva: Anna Rintamäki.

4. Yhteenveto

Kaakkurijärvien alueella havaittiin vuonna 2019 yhteensä 17 korentolajia, joista kaksi lajia lummelampikorento ja sirolampikorento ovat rauhoitettuja ja luontodirektiiviliitteen IV lajeja. Sirolampikorentoa tavattiin Kiimalammella ja Ruokejärvellä, lummelampikorentoa itäisellä Heinijärvellä, Ylisenjärvenlammella, kolmella eri paikalla Ylinenjärvellä, Kalliojärvellä, Pitkälammella ja Saapaslammella. Molempia lajeja ei tavattu kertaakaan samalla kohteella. Yhteensä kahdeksalla kohteella käydyistä kolmestatoista esiintyy joko lumme- tai sirolampikorento (Kuva 11).

Kuva 11. Vuoden 2019 siro- ja lummelampikorentohavainnot Kaakkurijärvien alueella. Taustakartta: Maanmittauslaitos.